

U septembru 2023. godine

Кратак преглед новог закона о имиграцији стручне радне снаге

По новом закону о имиграцији стручне радне снаге, особе са стручним образовањем и особе са практичним знањима везаним за струку могу лакше да се доселе за Немачку.

Новим Законом о имиграцији стручне радне снаге се настављају и делимично проширују већ постојећа правила за високообразовану стручну радну снагу као што је Плава карта ЕУ. Поред тога ће бити могуће тражити радно место са новом шанса-картом.

Нови закон се састоји из више делова. Ови прописи ће од новембра 2023. године постепено ступити на снагу. Овде ћете наћи први преглед планираних новина:

Нова Плава карта ЕУ од новембра 2023. године

Примењујући норме директиве (ЕУ) 2021/1883, немачки законодавац је изнова уобличио и проширио могућности досељавања са Плавом картом ЕУ:

- **Снижење граница плате:** Прагови плата за Плаву карту ЕУ у регулисаним и дефицитарним занимањима су у великој мери снижени. Убудуће важи минимална плата у висини од 45,3 % годишње границе обрачунавања доприноса у пензионом осигурању (у 2023. години: 39.682,80 евра) за дефицитарна занимања и почетнице и почетнице који почињу са радом у одређеном занимању, као и 50 % (2023. године: око 43.800 евра) за сва остала занимања.
- **Проширени круг особа:**
 - **Почетници и почетнице у послу:** Могућност добијања Плаве карте ЕУ се отвара већем кругу особа. На пример, страни академичари или академичарке, који су у року од протекле три године дипломирали на факултету, могу добити Плаву карту ЕУ ако кроз неко запослење у Немачкој остваре минималну плату од 45,3 % годишње границе обрачунавања доприноса у пензионом осигурању (у 2023. години: 39.682,80 евра). Ово важи и за дефицитарна и за регулисана занимања.

- **ИТ-специјалисткиње и ИТ-специјалисти:** Поред тога је ново да ИТ-специјалисткиње и специјалисти убудуће могу да добију Плаву карту ЕУ иако додуше нису завршили факултет, али могу да докажу да су имали бар три године упоредиво стручно искуство. У том случају важи нижи праг плата за дефицитарна занимања (45,3% годишње границе обрачунавања доприноса; у 2023. години: 39.682,80 евра).
- **Проширење листе дефицитарних занимања:** Листа дефицитарних занимања за Плаву карту ЕУ се знатно проширује. Додатно уз досадашња дефицитарна занимања (математика, информатика, природне науке, инжењерство и хумана медицина), убудуће и стручњаци следећих професија могу добити Плаву карту ЕУ, ако су испуњени остали услови:
 - Руководиоци у производњи приликом производње робе, у рударству и грађевини, као и у логистици
 - Руководиоци у пружању услужних делатности у области информацијске и комуникацијске технике
 - Руководиоци у пружању специјалних услужних делатности, као што су на пример васпитавање деце или у области здравства
 - Ветеринарке и ветеринари
 - Зубарке и зубари
 - Апотекарке и апотекари
 - Академска и упоредна стручна радна снага у домену неге болесних и акушерства
 - Васпитно-образовна радна снага у домену школства и ван њега.

Обухватну листу дефицитарних занимања ћете наћи [овде](#).

И овде важи нижи праг плата за дефицитарна занимања (45,3% годишње границе обрачунавања доприноса; у 2023. години: 39.682,80 евра).

- **Краткорочна и дугорочна мобилност:** За власнице и власнике Плаве карте ЕУ, коју је издала нека друга земља чланица Европске Уније, омогућава се краткорочна и дугорочна мобилност у Немачкој. За боравак до максимално 90 дана, власници Плаве карте смеју доћи за Немачку из других земаља Европске Уније и ту боравити у сврху пословне делатности која стоји у директној вези са њиховим запослењем. За тај кратки боравак није потребна нити виза нити радна дозвола Савезне агенције за рад.
После минималног борава од дванаест месеци са Плавом картом ЕУ у једној другој држави Европске Уније, могуће је дугорочно пресељење за Немачку без визе. После доласка у Немачку се код службе за странце мора поднети захтев за добијање немачке Плаве карте ЕУ.
- **Олакшано накнадно спајање породице код особа које поседују Плаву карту ЕУ:** Код власница и власника Плаве карте ЕУ, који су већ у некој другој земљи чланице Европске Уније живели са својом породицом, накнадно спајање породице се регулише привилеговано. Ако су ти чланови породице на основу

њиховог држављанства обавезни да имају визу, они имају право да допућују за Немачку и да ту бораве са боравишном дозволом коју им је издала предходна држава чланица Европске Уније као члану породице власника или власнице Плаве карте ЕУ, без да пролазе визни третман. Приликом добијања боравишне дозволе у Немачкој отпадају предуслови довољне величине стамбеног простора (члан 29 став 1 тачка 2 Боравишног закона) и обезбеђење животног издржавања (члан 5 став 1 тачка 1 Боравишног закона).

Даље промене од новембра 2023. године

Право на доделу боравишне дозволе за стручну радну снагу и одрицање од везе имећу квалификације и запослења

Обе централне правне основе за боравишне дозволе за стручну радну снагу са стручном спремом (члан 18а Боравишног закона) и за стручну снагу са академским образовањем (члан 18б Боравишног закона) се мењају у два домена:

- Прво: сада постоји једно право на доделу боравишне дозволе, ако су испуњени сви предуслови.
- Друго: укида се ограничење да сме да се ради само на основу стручне спреме, добивене приликом завршетка образовања. Значи, ако неко може да докаже да има квалификовану стручну спрему или академско образовање, приликом тражења посла није ограничен на запослења која су у вези са тим образовањем. Изузетака има код регулисаних занимања.

Запослење професионалних возачица и возача

Давање сагласности од стране Савезне агенције за рад за професионалне возаче из трећих земаља се поједностављује. Тако се принципијелно више не преиспитује да ли постоји возачка дозвола Европске Уније односно Европског привредног простора, као ни основна квалификација или убрзана основна квалификација. Поред тога, брише се приоритетно испитивање, а знање језика више није предуслов.

Нова правила за запошљавање и признавање од марта 2024. године

Боравак у циљу признања стране стручне квалификације

Могућности боравка за учешће на квалификационим мерама у Немачкој се изграђују. Досадашња 18-месечна боравишна дозвола за спровођење мера прилагођавања (члан 16д став 1 Боравишног закона) се сада код првог издавања додељује на 24 месеца.

Могућ је продужетак за даљих 12 месеци до максималног боравишног трајања од три године. Тиме послодавци добијају већу флексибилност.

Споредно запослење за време квалификационе мере се повећава од 10 на 20 сати недељно. Тиме се стручњацима почетницима омогућује да лакше крену путем на тржиште рада.

Спровођење квалификационих мера у Немачкој има за циљ да се достигне потпуна еквиваленција стране стручне квалификације. Нови закон о имиграцији стручне радне снаге у том контексту уводи два нова приступа:

- **Долазак и запослење у оквиру партнерства за признање:** Партнерством за признање се омогућује добијање боравишне дозволе за вршење квалификованог запослења, а да се нужни поступак признавања пропратно спроводи тек након доласка. За разлику од досадашњих могућности спровођења квалификационих мера у том случају није пре доласка у Немачку потребно започети поступак признавања, односно прилагање решења о делимичној еквиваленцији. Додела визе је повезана са обавезом стручњака-почетника и послодавца да се после доласка у Немачку поднесе захтев за признањем и да се поступак активно води. Основни предуслов за партнерство за признање је поред радног уговора постојање стручног образовања које је трајало бар две године или постојање високе стручне спреме – обе морају бити признате од стране државе која је образовање спроводила – као и знање немачког језика на нивоу А2 (ГЕР). Боравишна дозвола се по правилу издаје на једну годину и може се продужити до три године.
- Досадашњи боравак у циљу признавања по члану 16 д став 3 (старо), ако тежишно недостају способности у пословној пракси, убудуће отпада. Особе са решењем о делимичном признавању, којима тежишно недостају способности у пословној пракси, у циљу признања професије у Немачкој имају две опције: Они убудуће могу – као и до сада – да допутују или у циљу спровођења квалификационе мере (члан 16д став 1 Боравишног закона) или у оквиру партнерства за признање (члан 16д став 3 новог Боравишног закона).
- **Долазак у циљу спровођења анализе квалификације:** Особама које траже признање, а које за утврђење еквиваленције њихових страних квалификација по процени надлежне установе треба да изврше анализу квалификације, може се у ту сврху издати боравишна дозвола до шест месеци. Предуслов је између осталог да се докаже знање немачког језика. По правилу се изискује знање немачког језика најмање на нивоу А2 (ГЕР).

Запослење стручне и радне снаге

- **Посебна правила код пословно-практичног искуства.** Запослење особа са изразитим пословно-практичним искуством се проширује. Ново правило сада важи за **сва нерегулисана занимања у свим струкама**. Предуслов за особе са пословно-практичним искуством је могућност прилагања дипломе о завршеном

средњем или високом образовању, признату од стране државе која је вршила образовање. Потребно је да стручна спрема обухвата најмање две године образовања. Алтернативно некој државно признатој дипломи је под одређеним предусловима довољно завршно сведочанство неке немачке иностране трговинске коморе. Уз то је предвиђено да у послу којем се тежи постоје најмање две године радног искуства. Формално признање дипломе у Немачкој није потребно.

За **ИТ-специјалисткиње и ИТ-специјалисте** се приступ тржишту рада додатно олакшава: Неопходно радно искуство у дотичној струци се смањује на две године (претходно три године). И даље није потребна диплома о завршетку средње или високе стручне спреме. Знање језика за визу се више не мора доказивати.

- **Приступ тржишту рада за помоћне раднике у области неге из трећих земаља:** Планираним иновацијама се приступ тржишту рада за неговатеље и неговатељице допуњује правилом за помоћне неговатељице и неговатеље из трећих земаља. Све особе из трећих земаља са образовањем за неговатеља испод трогодишњег регулисаног образовања стручне радне снаге се могу запослити у домену здравства и неге. Предуслов је да те особе могу да докажу да имају или адекватну немачку стручну спрему у домену неге или страну квалификацију за негу, која је призната у Немачкој.
- **Тражење посла после завршетка образовања у пословима здравства и неге:** Асистенткиње и асистенти за негу, као и помоћнице и помоћници за негу из трећих земаља, који су своје образовање завршили у Немачкој, убудуће ће моћи поднети захтев за добијање боравишне дозволе у циљу тражења радног места. Боравишна дозвола се издаје на максимално дванаест месеци и може, ако је животно издржавање и даље обезбеђено, да се продужи за још шест месеци.
- **Дозвола за стални боравак за стручну радну снагу из иностранства:** Страна стручна радна снага која поседује боравишну дозволу на основу члана 18а, 18б, 18д или 18г Боравишног закона а која радна снага у Немачкој није завршила ни средње образовање нити студије, већ после три године (раније четири године) добија дозволу за стални боравак у Немачкој. Поред тога, власници Плаве карте ЕУ још брже добијају дозволу за сталан боравак: после 27 месеци запослења са Плавом картом ЕУ је могуће да се она додели, код довољног знања немачког језика (ниво Б1 ГЕР) се ради о само 21 месец.

За особе са завршеним студијама или стручним образовањем у Немачкој и даље остаје на снази актуелна посебна одредба везана за дозволе за стални боравак: Већ после две године постојања боравишне дозволе за вршење делатности као „стручна радна снага“ (боравишна дозвола по члану 18а, 18б или 18д Боравишног закона), може им се доделити дозвола за стални боравак.

- **Олакшице приликом спајања породице са стручном радном снагом:** Ако се брачни партнер или малолетна деца досељавају код одређене стручне радне снаге за Немачку, убудуће није потребно доказати поседовање довољног стамбеног простора. Уз то та стручна радна снага код себе може довести и своје родитеље и – ако је брачни партнер трајно насељен у Савезној Републици Немачкој -, и родитеље брачног партнера, ако они своју боравишну дозволу добијају први пут после 01. марта 2024. године.
- **Боравишна дозвола за власнике и власнице оснивачких стипендија:** За оснивање једног предузећа, стручна радна снага може у смислу члана 18 став 3 Боравишног закона убудуће добити боравишну дозволу до 18 месеци, ако јој је у ту сврху додељена стипендија неке немачке научне институције или јавне установе.

Запошљавање студената и особа на образовању

- **Проширене могућности запослења за стране студенте:** За држављане трећих земаља који у Немачкој студирају са студентском визом се проширују могућности споредног запослења. Досадашњи континентални радни временом се од 120 целих дана, односно 240 полудана повећава на 140 целих дана или 280 полудана. Ово ново правило алтернативно омогућава да студенти преко студентске задруге раде до 20 часова недељно. Висина плате и предмет запослења при томе не играју никакву улогу. Споредно запослење је убудуће дозвољено и приликом учешћа на студијско-припремним мерама од самог почетка.
- **Боравак у циљу тражења студијског места са радним перспективама:** Долазак и боравак у циљу тражења студијског места на немачким високообразовним институцијама и даље остаје могуће за припаднике трећих земаља. Ново је да се омогућава вршење споредног запослења за време тражења студијског места у обиму од 20 часова недељно.
- **Проширене могућности боравка за тражење места образовања:** И у циљу тражења места образовања припадници трећих земаља и даље могу долазити за Немачку. Старосна доб за потенцијалне кандидате и кандидаткиње се од 25 подиже на 35 година, а захтев за знањем немачког језика се спушта на ниво B1 (GER). Тиме се боравак у циљу тражења места образовања отвара већем кругу особа, припадника трећих земаља. Досадашње максимално трајање боравка од шест месеци се повећава на девет месеци. Поред тога, особе са овом боравишном дозволом могу да врше споредно запослење у обиму од 20 часова недељно, као и пробно запослење до две недеље.
- **Проширене могућности споредног запослења за особе на стручном образовању:** Убудуће је код сваког стручног образовања могуће вршење споредне делатности до 20 часова недељно.

Краткорочно запослење преко контингента

Променама прописа се отвара нова могућност за краткорочно запослење припадника трећих земаља, независно од њихове квалификације. Чим Савезна агенција за рад утврди један контингент, оријентисан по потребама – могуће је и диференцирано за одређене привредне гране или професионалне групе -, заинтересовани послодавци могу поднети захтев за радном дозволом или за сагласност за боравишну дозволу за радну снагу из иностранства. Она се додељује када:

- је послодавац тарифно везан, а радна снага је запослена по важећим тарифним условима рада,
- се послодавац обавезе да у потпуности преузме нужне путне трошкове,
- планирано запослење не надмашује осам месеци у оквиру од 12 месеци,
- недељно радно време износи најмање 30 часова.

Даље новине од јуна 2024. године

Увођење шанса-карте за тражење посла

За боравак у циљу тражења радног места се уводи шанса-карта. До ње се може доћи на два начина: припадници трећих земаља, који могу да докажу потпуну еквиваленцију стране квалификације и због тога важе за „стручну радну снагу“ по члану 18 став 3 Боравишног закона могу без даљих предуслова добити шанса-карту. Сви остали морају доказати да су дипломирали на страном факултету, да су заврили бар двогодишње стручно образовање (а које је државно признато у земљи у којој се образовање вршило), или ако су од иностране немачке трговинске коморе добили диплому о завршетку образовања. Поред тога, потребно је или једноставно знање немачког (ниво А1 GER) или енглеског (ниво Б2 GER) језика.

Ако су ови предуслови испуњени, могу се скупљати различити бодови за критеријуме као што су признање квалификације у Немачкој, знање немачког језика, професионално искуство, старосна доб или однос са Немачком, као и потенцијал животног или брачног партнера који се такође досељава. Да би се добила шанса-карта, мора се остварити најмање шест бодова.

Шанса-карта се издаје на максимално годину дана, ако је за тај временски период обезбеђено животно издржавање. Она за време боравка у Немачкој пружа могућност пробног рада или споредног запослења у обиму од 20 часова недељно. Ако после тога особа не може да добије другу титулу из одељка 4 (чланови 18 – 21 Боравишног закона), али ипак има понуду за квалификовано запослење, шанса-карта јој се може продужити за даље две године.

Правило за западни Балкан

Правило за западни Балкан отвара држављанима Албаније, Босне и Херцеговине, Косова, Црне Горе, Северне Македоније и Србије приступ тржишту рада у Немачкој за све врсте запослења у нерегулисаним занимањима. Ово правило је првобитно било временски ограничено до краја 2023. године. Са прописом о даљем развоју

досељавања стручне радне снаге се укинуло временско ограничење са правила за западни Балкан. Од јуна 2024. контингент износи 50.000 сагласности Савезне агенције за рад.

Шта треба да радим да бих се запослио у Немачкој као стручна радна снага?

- **Признање страних квалификација:** Важно је да са собом донесете своју признату професионалну квалификацију, или квалификацију која је погодна за признавање. За то морате имати бар једну страну диплому о државном завршетку образовања или државно признатом завршетку образовања. Да бисте били сигурни да је Ваша диплома подобна за признање, одредбе Боравишног закона за партнерство за признање изискују да је образовање трајало бар две године. У већини случајева Ви морате признање Ваше стране квалификације да затражите пре доласка у Немачку. У неким случајевима подношење захтева за признање квалификације се може извршити после доласка у Немачку. Индивидуално саветовање у вези поступка признавања и имиграције за Немачку можете добити код хотлајн „Arbeiten und Leben in Deutschland“ (Радити и живети у Немачкој). Даље информације у вези поступка признавања ћете наћи у одељку „Anerkennung ausländischer Berufsqualifikationen“ (Признавање страних професионалних квалификација).
- **Знање језика:** Посебно за долазак у циљу тражења места за образовање или студирање, али и за одређене друге боравке је потребан доказ знања језика. Даље информације у вези понуда за учење ћете наћи у делу „Deutsch lernen“ (Учити немачки).
- **Особе за контакт за визу / боравак:** Ако се још налазите у својој домовини, онда је за доделу неопходне визе надлежно немачко дипломатско-конзуларно представништво. Адресе немачких установа за контакт у Вашој близини наћи ћете на карти света. Ако већ живите у Немачкој, код питања у вези боравак и визе се морате обратити локалној служби за странце.

Где ја као послодавац добијам даље информације и подршку?

- **Прва оријентација:**

У зависности од тога да ли желите да запослите неку страну стручну радну снагу или особу на образовању и зависно од тога из које земље Ваш кандидат или кандидаткиња потичу, треба обратити пажњи на различите аспекте. Уз помоћ линка [Quick Check \(Брза провера за послодавце\)](#) ћете добити прву оријентацију.

- **Индивидуално саветовање:** Имате ли питања, сугестија или тражите ли подршку приликом регрутације стручне радне снаге у иностранству?

Контактирајте нас преко е-маила или преко наше [хотлајн „Arbeiten und Leben in Deutschland“ \(Радити и живети у Немачкој\)](#). Наши стручњаци ће Вам радо пружити помоћ!

- **Пројекти за придобијање стручне радне снаге:** Пројекти наших партнера ће Вам помоћи приликом придобијања стручне радне снаге. У рубрици [Актуелни пројекти за придобијање старучне радне снаге](#).